

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล ..นายวิทยา ปัสสาสิงห์.....

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ เลขที่ 40 หมู่ที่ 6 ตำบลนาหอม อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
โทรศัพท์ ๐๙๕-๗๘๓๒๙๗๙

เกิด พ.ศ. ๒๕๑๘ ปัจจุบันอายุ ๕๐ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี

สถาบันการศึกษา : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คณะ/สาขาวิชา : รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น

๖. อาชีพปัจจุบัน

☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุรับเงินเดือนประจำ (กำนัน).....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๑๖๔,๔๘๐..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๔.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ..เกษตรผสมผสาน.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๕.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๒.๑ เกษตรทฤษฎีใหม่

๒.๒ การผลิตปุ๋ยหมัก

๒.๓ การเลี้ยงปลา

๒.๔ การเลี้ยงปลุสสัตว์

๒.๕ ระบบน้ำในไร่นา

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๕.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑ การทำการทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน

๓.๒ การผลิตปุ๋ยหมัก

๓.๓ การทำอาหารปลาจากฟางข้าวหมัก (แซนด์วิชปลา)

๓.๔ การเลี้ยงปลุสสัตว์

๓.๕ การใช้น้ำอย่างรู้ค่า

๓.๗ การปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวนหลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน.....๕.....หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๔.๑.๑ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในภาคเกษตร
- ๔.๑.๒ การทำการทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน
- ๔.๑.๓ การผลิตปุ๋ยหมัก
- ๔.๑.๔ การทำอาหารปลาจากฟางข้าวหมัก (แซนด์วิชปลา)
- ๔.๑.๕ การเลี้ยงปลาสลิด
- ๔.๑.๖ การใช้น้ำอย่างรู้ค่า

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๔.๒.๑ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในภาคเกษตร
- ๔.๒.๒ การทำเกษตรทฤษฎีใหม่
- ๔.๒.๓ การทำปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพ

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน.....๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๔.๓.๑ การใช้น้ำอย่างประหยัดและรู้คุณค่า
- ๔.๓.๒ การส่งเสริมการเลี้ยงปลาสลิด
- ๔.๓.๓ การเลี้ยงปลากินพืชเพื่อสร้างรายได้

๔.๑ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรการเรียนรู้ : การทำเกษตรทฤษฎีใหม่
วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรเข้าใจหลักการและแนวคิดของเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 ๒. เพื่อให้เกษตรกรสามารถออกแบบและวางแผนการใช้พื้นที่เกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน
 ๓. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรพึ่งพาตนเองด้านอาหาร น้ำ และรายได้ ลดความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก
 ๔. เพื่อสร้างเครือข่ายเกษตรกรที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกันในชุมชน
- เนื้อหาการเรียนรู้

๑. ความหมายและหลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่

เกษตรทฤษฎีใหม่ คือ แนวทางการจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดสำคัญ คือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ใช้น้ำรู้คุณค่าและคุณธรรม

๒. การแบ่งพื้นที่ตามสัดส่วน ๓๐ : ๓๐ : ๓๐ : ๑๐

- ๓๐% ขุดสระเก็บน้ำ (ใช้เลี้ยงปลา ปลูกพืชใช้น้ำน้อยในหน้าแล้ง)
- ๓๐% ปลูกข้าวเพื่อบริโภคในครัวเรือน
- ๓๐% ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผสมผสาน (เช่น กล้วย มะม่วง มะพร้าว ผักสวนครัว)
- ๑๐% ใช้เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ และทำถนนภายในแปลง

๓. การจัดการน้ำอย่างยั่งยืน

- ขุดสระเก็บน้ำความลึก ๓-๔ เมตร
- ทำคลองไส้ไก่รอบแปลงเพื่อกระจายน้ำ
- ปลูกพืชคลุมดินเพื่อลดการระเหยน้ำ

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๑. การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าร่วมจัดทำแผน

๑.๑ วิเคราะห์ข้อมูลและสถานการณ์ในพื้นที่

วิธีการ

- รวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรในพื้นที่ เช่น ปัญหาการเกษตร ผลผลิตหลัก ความต้องการด้านความรู้และเทคโนโลยี และศักยภาพของพื้นที่
- วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของการเกษตรในพื้นที่ที่ ศพก.

รับผิดชอบ

- ใช้ข้อมูลจากแปลงเรียนรู้และผลการดำเนินงานของ ศพก. เช่น ผลผลิตจากการทดลองปลูกพืชผสมผสาน หรือนวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จ

แนวทาง

- จัดทำรายงานสรุปข้อมูลในรูปแบบที่ชัดเจนและกระชับ เช่น เอกสารสรุปหรือสไลด์นำเสนอ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการประชุม

๑.๒ ระบุเป้าหมายและความต้องการของเกษตรกร

วิธีการ

- จัดเวทีประชาคมหรือกลุ่มย่อยกับเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและความต้องการ เช่น การพัฒนาทักษะการปลูกพืชน้ำน้อย หรือการเข้าถึงแหล่งทุน
- ใช้ผลจากการอบรมหรือกิจกรรมของ ศพก. เพื่อระบุประเด็นที่เกษตรกรต้องการการสนับสนุน

แนวทาง

- จัดลำดับความสำคัญของความต้องการ เช่น การเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุน หรือการเชื่อมโยงสู่ตลาด
- นำความต้องการเหล่านี้ไปเชื่อมโยงกับเป้าหมายของจังหวัด เช่น การส่งเสริมเกษตรปลอดภัยหรือเกษตรอินทรีย์

๑.๓ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วิธีการ

- ติดต่อหน่วยงานในคณะกรรมการ เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด กรมชลประทาน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อทำความเข้าใจกรอบการทำงานและเป้าหมายของจังหวัด
- เข้าร่วมการประชุมหรือเวทีที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเกษตรระดับจังหวัด

แนวทาง

- สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานผ่านการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์จาก ศพก.
- เสนอตัวเป็นตัวแทนของเกษตรกรในพื้นที่เพื่อนำข้อมูลจากฐานรากไปสู่การวางแผนระดับจังหวัด

๒. การเข้าร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการ

๒.๑ เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการ

วิธีการ

- เข้าร่วมประชุมในฐานะตัวแทน ศพก. หรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเกษตร
- นำเสนอข้อมูลที่เตรียมไว้ เช่น ความต้องการของเกษตรกร ผลสำเร็จจากแปลงเรียนรู้

แนวทาง

- เสนอโครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบายจังหวัด เช่น การส่งเสริมเกษตรยั่งยืนตาม

แนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่

๒.๒ มีส่วนร่วมในการวางแผน

วิธีการ

- ร่วมวางแผนปฏิบัติการโดยเสนอประเด็นหรือกิจกรรมที่ ศพก. สามารถดำเนินการได้ เช่น การจัดตั้งแปลงสาธิต หรือการอบรมเทคโนโลยีใหม่

แนวทาง

- ใช้ข้อมูลจากการบริหาร ศพก. เช่น ผลการอบรมเกษตรกร หรือผลผลิตจากแปลงทดลอง เพื่อสนับสนุนข้อเสนอ

- เสนอตัวเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรมที่ระบุในแผน เช่น การจัดอบรมหรือเป็นแหล่งดูงาน

๒.๓ สร้างความเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น

วิธีการ

- เสนอให้มีการประสานงานระหว่าง ศพก. กับหน่วยงานอื่น เช่น กรมพัฒนาที่ดิน หรือมหาวิทยาลัยในพื้นที่ เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่

- ร่วมจัดตั้งคณะทำงานย่อยเพื่อขับเคลื่อนประเด็นเฉพาะ เช่น การพัฒนาตลาดเกษตรกรอินทรีย์

แนวทาง

- ใช้เครือข่ายของ ศพก. เช่น เกษตรกรที่ผ่านการอบรม หรือกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อเป็นตัวแทนในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น

- เสนอให้มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ระดับจังหวัด โดย ศพก. เป็นผู้ประสานงาน

๓. การติดตามและประเมินผลหลังการจัดทำแผน

๓.๑ ดำเนินการตามแผนที่ได้รับมอบหมาย

วิธีการ

- ดำเนินกิจกรรมที่ระบุในแผน เช่น จัดอบรม สร้างแปลงสาธิต หรือพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer

- รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการทราบเป็นระยะ

แนวทาง

- ใช้ทรัพยากรของ ศพก. เช่น แปลงเรียนรู้ หรือวิทยากรจากเกษตรกรต้นแบบ ในการขับเคลื่อนกิจกรรม

- บันทึกผลลัพธ์ เช่น จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วม หรือผลผลิตที่เพิ่มขึ้น เพื่อใช้ในการประเมิน
- ๓.๒ ติดตามและประเมินผล

วิธีการ

- จัดเก็บข้อมูลจากการดำเนินงาน เช่น ความพึงพอใจของเกษตรกร หรือผลกระทบต่อยาได้
- ร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อรายงานผลและเสนอแนะการปรับปรุงแผน

แนวทาง

- ใช้แบบประเมินง่ายๆ เช่น แบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์เกษตรกร เพื่อเก็บข้อมูล
- เสนอแนะการปรับปรุงแผนในรอบถัดไปโดยอิงจากผลการดำเนินงาน

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

๖.๑ ขั้นตอนและวิธีการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการ (แผนราย ศพก.)

การจัดทำแผนราย ศพก. เป็นกระบวนการวางแผนเชิงปฏิบัติการรายปี ที่ต้องบูรณาการข้อมูลจากหลายฝ่าย เพื่อให้กิจกรรมของศูนย์เรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่และนโยบายของกระทรวงเกษตรฯ

ขั้นตอนหลัก

ขั้นตอน	รายละเอียด
๑. เตรียมข้อมูลพื้นฐาน	- รวบรวมข้อมูลสภาพพื้นที่ ผลผลิต ปัญหา และศักยภาพของเกษตรกรในเขตบริการของ ศพก.- สรุปผลการดำเนินงานปีที่ผ่านมาและบทเรียนที่ได้
๒. ระดมความคิดเห็น	- จัดเวทีประชุมในชุมชน เชิญเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย ตัวแทนกลุ่ม/สหกรณ์ ผู้แทนหน่วยงานรัฐ/เอกชน เข้าร่วม- ใช้เครื่องมือวิเคราะห์ (SWOT, Problem Tree, PRA) เพื่อหาแนวทางพัฒนา
๓. ร่างแผนปฏิบัติการ	- กำหนดโครงการ/กิจกรรมตามหมวด เช่น การอบรม, แพลงสาธิต, การพัฒนา Smart Farmer, การเชื่อมโยงตลาด- ระบุเป้าหมาย ปริมาณกิจกรรม งบประมาณ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ ตัวชี้วัด
๔. ตรวจสอบและบูรณาการ	- ประสานกับสำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับแผนระดับอำเภอ/จังหวัด- ปรับแก้ให้เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์กระทรวงและนโยบายรัฐบาล
๕. รับรองและประกาศใช้	- เสนอต่อคณะกรรมการ ศพก. และหน่วยงานต้นสังกัดเพื่ออนุมัติ- จัดทำเอกสารแผนฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นแนวทางดำเนินงานประจำปี
๖. ติดตามและประเมินผล	- จัดทำรายงานความก้าวหน้า (รายไตรมาส/ครึ่งปี/สิ้นปี)- ทบทวนแผนทุกปีและปรับปรุงตามผลการประเมิน

๖.๒ ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนราย ศพก.

กลุ่มผู้มีส่วนร่วมหลัก

- ๖.๒.๑ เจ้าของ/ผู้บริหาร ศพก. – กำหนดทิศทาง วางเป้าหมาย ร่วมร่างแผน และบริหารทรัพยากร
- ๖.๒.๒ คณะกรรมการ ศพก. – ช่วยคิด วิเคราะห์ เสนอแนวทางและตรวจสอบแผน
- ๖.๒.๓ เกษตรกรเป้าหมาย/Smart Farmer – ให้ข้อมูลความต้องการ ปัญหา
- ๖.๒.๔ เกษตรอำเภอและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล – เป็นที่ปรึกษา จัดเก็บข้อมูล และประสานกับหน่วยงานต้นสังกัด

๖.๒.๕ หน่วยงานภาครัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง – เช่น กรมชลประทาน (ด้านน้ำ), กรมพัฒนาที่ดิน (ปรับปรุงดิน), ธ.ก.ส. (สนับสนุนสินเชื่อ), อบต./เทศบาล (สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน)

๖.๒.๖ ภาคเอกชน- สนับสนุนเทคโนโลยี นวัตกรรม ตลาด หรือองค์ความรู้เฉพาะด้าน
แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อน ศพก.” (แผนราย ศพก.)

แผนงาน/โครงการบูรณาการ

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (เชิงปริมาณ)	ระยะเวลา	งบประมาณ	หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ
๑	อบรมการผลิตข้าว GAP	พัฒนาคุณภาพข้าว	เกษตรกร ๕๐ ราย	ม.ค.-มี.ค. ๒๕๖๘	๕๐,๐๐๐	ศพก. + สำนักงานเกษตรอำเภอ
๒	สร้างแปลงสาธิตเกษตรผสมผสาน	ส่งเสริมการทำเกษตรหลากหลาย	๒ ไร่	เม.ย.-ก.ย. ๒๕๖๘	๓๐,๐๐๐	ศพก. + อบต.+ สำนักงานเกษตรอำเภอ
๓	เชื่อมโยงตลาดชุมชนออนไลน์	เพิ่มช่องทางจำหน่าย	ตลาดออนไลน์ ๑ แพลตฟอร์ม	ตลอดปี	๒๐,๐๐๐	ศพก. + สำนักงานเกษตรอำเภอ

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร้งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เนื่องจากการทำการเกษตร หรืออาชีพเกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต รวมถึงมีเหตุปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ตัวเกษตรกรเองไม่สามารถควบคุมหรือจัดการได้ เช่น สภาพการตลาด ราคาของปัจจัยการผลิตที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม การระบาดของศัตรูพืช รวมไปถึงแรงงานในภาคการเกษตรที่มีแนวโน้มลดลง เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่ออาชีพเกษตรกรโดยตรง ตัวเกษตรกรเองก็ต้องแบกรับความเสี่ยงในการผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มมากขึ้น

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ต้นทุนการผลิตสูง ความเสี่ยงจากสภาพอากาศ ดินเสื่อมโทรม ความผันผวนของราคาผลผลิต ความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป การขาดแคลนแรงงาน ข้อจำกัดด้านความรู้ และความต้องการพึ่งพาตนเอง ปัญหาเหล่านี้กระตุ้นให้เกษตรกรแสวงหาวิธีการใหม่ๆ เช่น การใช้ระบบน้ำหยด การทำปุ๋ยหมัก การแปรรูปผลผลิต และการประยุกต์ใช้เกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งนำไปสู่ผลสำเร็จทั้งในด้านรายได้ ความยั่งยืน และการเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในชุมชน

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

๑.๑ การลดปัญหาเรื่องดิน

ปัญหา: ดินเสื่อมโทรมจากการใช้ปุ๋ยเคมีต่อเนื่อง ทำให้ผลผลิตลดลงและต้นทุนสูง
นวัตกรรม/เทคโนโลยีที่ใช้:

- การใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยคอก: ผลิตจากเศษพืชและมูลสัตว์เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน
- การปลูกพืชปุ๋ยสด: เช่น ถั่วพุ่ม เพื่อเพิ่มไนโตรเจนในดิน
- การวิเคราะห์ดิน: ใช้ชุดการตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อปรับปรุงดินอย่างแม่นยำ

๑.๒ การลดปัญหาเรื่องน้ำ

ปัญหา : การขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้งหรือน้ำท่วมในฤดูฝน

นวัตกรรม/เทคโนโลยีที่ใช้ : ระบบน้ำหยด และการขุดสระน้ำ : ตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่

๑.๓ การลดต้นทุนการผลิต

ปัญหา : ต้นทุนปุ๋ย สารเคมี และแรงงานสูง ทำให้กำไรลดลง

นวัตกรรม/เทคโนโลยีที่ใช้ : การทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

๒) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ตามขั้นตอน ดังนี้

๒.๑ เก็บตัวอย่างดิน กำหนดจุดเก็บตัวอย่าง แบ่งพื้นที่แปลงที่มีสภาพดินและการปลูกพืชเหมือนกันเป็นแปลงเดี่ยว ขนาดพื้นที่ ๑-๕ ไร่ ให้เก็บ ๕-๑๐ จุด แบบกระจายทั่วแปลง หลีกเลียงจุดที่ดินผิดปกติ เช่น ใต้ต้นไม้ใหญ่ ข้างกองปุ๋ย ใกล้ทางน้ำไหลหรือขอบแปลง การเก็บดินชุดดินลึก ๐-๑๕ เซนติเมตร ใช้จอบหรือท่อเจาะดินตัดดินเป็นรูปแท่งหรือแผ่น แล้วเก็บดินตรงกลาง

๒.๒ วิเคราะห์ค่าสารอาหารในดิน

- ตรวจวัดค่า pH และสารอาหารหลัก (ไนโตรเจน, ฟอสฟอรัส, โพแทสเซียม)
- ปรับค่า pH โดยใส่ปูนขาว ๕๐-๑๐๐ กก./ไร่ เพื่อให้ดินมี pH ๖.๕-๗.๐
- ใช้ปุ๋ยหมัก ๕๐๐ กก./ไร่ เพื่อเพิ่มไนโตรเจนและอินทรีย์วัตถุ
- ใส่ปุ๋ยตามสูตรตามค่าวิเคราะห์ดิน

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน.....๓๒.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ปลูกจำนวน.....๘.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๙.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลานิล,ปลาดู,ปลาดุก,ปลาหมอ จำนวน.....๑.....(หน่วย...บ่อ...)

๒.๒) ปลาช่อน,ปลาหมอ จำนวน.....๑.....(หน่วย...บ่อ...)

๒.๓) ปลาสร้อย,ปลาบึก,ปลากด จำนวน.....๑.....(หน่วย...บ่อ...)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) กระบือ จำนวน.....๑๑.....(ตัว)

๓.๒) โค จำนวน.....๓.....(ตัว)

๓.๓) ไก่พื้นบ้าน จำนวน.....๕๐.....(ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) ยูคาลิปตัส จำนวน.....๒.....(หน่วย...ไร่...)

๔.๒) ไม้กั้นดิน จำนวน.....๑.....(หน่วย...งาน...)

๔.๓)จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า...ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเตรียมดิน เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒) เมล็ดพันธุ์ เป็นเงิน.....๑๔,๕๖๐.....บาท/ไร่

๑.๓) ปุ๋ยเคมี เป็นเงิน.....๘,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔) ค่าแรงงาน(หว่านข้าว)เป็นเงิน.....๒,๕๖๐.....บาท/ไร่

๑.๕) ค่าแรงงาน(หว่านปุ๋ย)เป็นเงิน.....๘๐๐.....บาท/ไร่

๑.๖) ค่าเก็บเกี่ยว เป็นเงิน.....๑๘,๒๐๐.....บาท/ไร่

๑.๗) ค่าขนส่ง เป็นเงิน.....๑,๐๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๑,๔๖๕.....บาท/ไร่ (๔๗๐๒๐ บาท)

ผลผลิตเฉลี่ย๔๕๐.....กก./ไร่ (๑๔,๕๐๐ กก.)

ราคาขาย๘.๒๐.....กก/บาท

รายได้๑๓๒,๔๘๐.....บาท

รายได้สุทธิ๘๕,๔๖๐.....บาท

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรูปแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ จำหน่ายข้าวเปลือก

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๑๖๔,๔๔๘๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๒.๔.๑ ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง (เกษตรกรต้นแบบ)

๑) เพิ่มผลผลิตและรายได้ ด้วยการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี เช่น ระบบน้ำหยดหรือพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพอากาศ ช่วยเพิ่มผลผลิต ๒๐-๔๐%

๒) ลดต้นทุนการผลิต ด้วยการผลิตปุ๋ยหมักและสารชีวภาพจากวัสดุในแปลง เช่น นางสมศรีในจังหวัดอยุธยา ลดต้นทุนปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ๓๐-๕๐%

๓) เพิ่มความมั่นคงและการพึ่งพาตนเอง การทำเกษตรผสมผสานและเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้แก่การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่เดียวกัน ช่วยให้มีความปลอดภัยตลอดทั้งปีและลดการพึ่งพาตลาด

๔) พัฒนาทักษะและความรู้ จากการเข้าร่วมอบรมและทดลองในแปลงสาธิตของ ศพก. ทำให้เกษตรกรต้นแบบมีความรู้ด้านการจัดการฟาร์ม การใช้นวัตกรรม และการวิเคราะห์ข้อมูล

๕) ได้รับการยอมรับในชุมชน การเป็นวิทยากรและเกษตรกรต้นแบบใน ศพก. ทำให้ได้รับความเคารพและเป็นผู้นำด้านการเกษตรในชุมชน

๒.๔.๒ ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

๑) เข้าถึงความรู้และเทคโนโลยีใหม่ : เกษตรกรรายอื่นได้รับการอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยี เช่น การใช้ระบบน้ำหยด การทำปุ๋ยหมัก หรือการปลูกพืชหมุนเวียน จาก ศพก.

๒) เพิ่มผลผลิตและรายได้ : การนำความรู้จาก ศพก. ไปใช้ เช่น การใช้พันธุ์พืชทนแล้งหรือสารชีวภาพ ช่วยให้เกษตรกรรายอื่นเพิ่มผลผลิต ๑๕-๓๐%

๓) ลดต้นทุนการผลิต : การเรียนรู้การทำปุ๋ยหมักและสารชีวภาพจาก ศพก. ช่วยเกษตรกรลดต้นทุนปุ๋ยและสารเคมี ๔๐-๖๐%

๔) ลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและศัตรูพืช : การใช้สารชีวภัณฑ์

๕) พัฒนาทักษะสู่การเป็น Smart Farmer : การอบรมใน ศพก. ช่วยให้เกษตรกรรายอื่นพัฒนาทักษะการจัดการฟาร์มและการใช้นวัตกรรม เช่น การใช้แอปบันทึกข้อมูล

๒.๔.๓ ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

๑) สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน : การจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรผ่าน ศพก. ช่วยให้ชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความรู้และทรัพยากร

๒) ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน : การลดใช้สารเคมีและหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือสารชีวภาพช่วยรักษาสีเขียวตลอด เช่น ลดมลพิษในแหล่งน้ำและดิน

๓) เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ : ศพก. กลายเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดึงดูดเกษตรกรจากชุมชนใกล้เคียง และจังหวัดอื่น ช่วยยกระดับความรู้ด้านการเกษตร

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกษตรกรต้นแบบใน ศพก. นำมาใช้ เช่น การใช้ปุ๋ยหมักและสารชีวภาพ การปลูกพืชหมุนเวียน โรงเรือน และการแปรรูปผลผลิต มีส่วนสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยช่วยลดมลพิษในดินและน้ำ ลดการใช้น้ำและสารเคมี พื้นฟูดิน รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ และลดขยะเกษตร ผลกระทบเหล่านี้ไม่เพียงเกิดในแปลงเกษตรของเกษตรกรต้นแบบ แต่ยังขยายไปสู่ชุมชนผ่านการถ่ายทอดความรู้ใน ศพก. ทำให้ชุมชนมีระบบนิเวศที่สมดุลและทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืนมากขึ้น

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การทำกิจกรรมทางการเกษตรใน ศพก. โดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรม เช่น การใช้ปุ๋ยหมัก การปลูกพืชหมุนเวียน การใช้สารชีวภาพ และการเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสม สร้างประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดังนี้

- การรักษาดิน : เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ ลดการพังทลาย และลดมลพิษ
- การอนุรักษ์น้ำ : ลดการใช้น้ำและป้องกันมลพิษในแหล่งน้ำ
- การรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ : ปกป้องสิ่งมีชีวิตที่เป็นประโยชน์และสร้างระบบนิเวศที่สมดุล
- ลดขยะและส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียน : ลดขยะเกษตรและการใช้ทรัพยากรจากภายนอก
- ลดผลกระทบจากสภาพอากาศ : ป้องกันความเสียหายจากภัยธรรมชาติ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

๑) เกษตรกรต้นแบบสามารถระบุลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ เช่น คุณภาพดิน สภาพน้ำ และสภาพภูมิอากาศ รวมถึงปัญหาและศักยภาพของการเกษตร

๒) เกษตรกรต้นแบบสามารถระบุปัญหาเฉพาะของชุมชน เช่น การระบาดของศัตรูพืช ราคาผลผลิตผันผวน หรือการขาดความรู้ด้านเทคโนโลยี

๓) การพัฒนาแปลงสาธิตที่สะท้อนบริบทของพื้นที่ ศพก. สร้างแปลงสาธิตที่ออกแบบตามข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ เช่น การขุดสระน้ำในแปลงเพื่อสอนการจัดการน้ำ

๔) ศพก. จัดอบรมและกิจกรรมที่ตอบโจทยปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ เช่น การสอนเกษตรกร ทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ที่มีที่ดินจำกัด

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

๑) การเป็นจุดอบรม ศพก. จัดกิจกรรมอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ให้แก่เกษตรกรและชุมชน

ลักษณะการให้บริการ เป็นการ จัดหลักสูตรอบรมที่เน้นการปฏิบัติจริงในแปลงสาธิต เช่น การทำปุ๋ยหมัก การทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ การวางระบบน้ำในไร่นา

๒) ศพก. เป็นสถานที่ที่เกษตรกร หน่วยงาน และผู้สนใจทั่วไปสามารถเยี่ยมชมเพื่อเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีในด้านการเกษตร

ลักษณะการให้บริการ จัดทำแปลงสาธิตเป็นแหล่งเรียนรู้ที่แสดงถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เช่น การปลูกพืชใช้น้ำน้อย การทำเกษตรผสมผสาน หรือการจัดการน้ำอย่างคุ้มค่า

๓) การเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรต้นแบบใน ศพก. ทำหน้าที่เป็นวิทยากรเพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้เกษตรกรรายอื่นและชุมชน

ลักษณะการให้บริการ เป็นวิทยากรหลักใน ศพก. เกษตรกรต้นแบบใช้ประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง เช่น การจัดการแปลงเกษตร

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

๑) การแก้ไขปัญหา ช่วยเกษตรกรจัดการปัญหา เช่น ดินเสื่อมโทรม การขาดน้ำ หรือศัตรูพืช ด้วยวิธีการที่เหมาะสม เช่น การใช้ปุ๋ยหมักหรือระบบน้ำหยด

๒) การเป็นที่ปรึกษา ทำให้เกษตรกรรายอื่นได้รับคำแนะนำที่นำไปปฏิบัติได้จริง เช่น การปลูกกาแฟอินทรีย์หรือการแปรรูปผลผลิต

๓) การรับเรื่องร้องเรียน ช่วยแก้ไขปัญหาในระดับชุมชน เช่น การขาดแคลนเมล็ดพันธุ์หรือน้ำท่วม ผ่านการประสานงานกับหน่วยงาน

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

๑) การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร ทำหน้าที่รวบรวม จัดเก็บ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เพื่อสนับสนุนเกษตรกรในชุมชน ช่วยให้เกษตรกรตัดสินใจได้ดีขึ้น

๒) ด้านวิชาการเกษตร ถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการเกษตรที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อช่วยเกษตรกรแก้ปัญหาและพัฒนาการผลิตอย่างยั่งยืน เช่น ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการดิน น้ำ ปืช และศัตรูพืช โดยอิงจากหลักวิชาการ เช่น การวิเคราะห์ดิน การเลือกพันธุ์พืช หรือการควบคุมศัตรูพืชแบบชีวภาพ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

๑) ช่องทางในการขยายผลองค์ความรู้

- การอบรมและฝึกปฏิบัติใน ศพก. ในแปลงสาธิตของ ศพก. โดยเน้นการลงมือทำจริง เช่น การทำปุ๋ยหมัก หรือการใช้สารชีวภาพ

- การศึกษาดูงานโดนเปิด ศพก. เป็นสถานที่ให้เกษตรกร หน่วยงาน หรือนักเรียน/นักศึกษา เข้ามาศึกษาดูงานในแปลงสาธิต

- การเป็นวิทยากร ในชุมชนอื่น หรือในงานของหน่วยงาน โดยเตรียมเนื้อหาที่เข้าใจง่าย

- การใช้สื่อและช่องทางดิจิทัล ใช้สื่อออนไลน์ เช่น กลุ่ม LINE, Facebook หรือวิดีโอ เพื่อเผยแพร่ความรู้

- การสร้างเครือข่ายเกษตรกร จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และทรัพยากร จัดประชุมกลุ่มเกษตรกรเพื่อถ่ายทอดความรู้และวางแผนการผลิต

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

๑) การมีส่วนร่วมกับชุมชน ได้แก่

๑.๑) การจัดเวทีประชาคม : จัดการประชุมชุมชนเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการด้านการเกษตร เช่น การขาดน้ำหรือราคาผลผลิตตกต่ำ

๑.๒) การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร สร้างกลุ่มเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ทรัพยากร และประสบการณ์

๑.๓) การจัดกิจกรรมชุมชน : จัดอบรม งานสาธิต หรือวันสาธิตเกษตรในชุมชน เช่น การสอนการทำปุ๋ยหมักหรือการแปรรูปผลผลิต

๑.๔) การสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อการตลาด : ช่วยเกษตรกรในชุมชนรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์แปรรูป

๒) การมีส่วนร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่

๒.๑) การประสานงานเพื่อขอทรัพยากร : ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงาน เช่น เมล็ดพันธุ์ วัสดุหรืองบประมาณสำหรับจัดอบรม

๒.๒) การร่วมจัดอบรมและกิจกรรม : ร่วมกับหน่วยงานจัดอบรมหรือสาธิตเทคโนโลยี

๒.๓) การเป็นที่ปรึกษาหรือวิทยากร : เกษตรกรต้นแบบทำหน้าที่เป็นวิทยากรในงานของหน่วยงาน เช่น การอบรมเกษตรกรผู้นำ

๒.๔) การเชื่อมโยงเกษตรกรกับหน่วยงาน : ช่วยเกษตรกรในชุมชนเข้าถึงบริการของหน่วยงาน

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑) กำหนดนโยบายและวางแผนงาน กำหนดทิศทางการดำเนินงานของ ศพก. ให้สอดคล้องกับปัญหาและศักยภาพของพื้นที่

๒) เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรในชุมชนนำไปปฏิบัติได้จริง

๓) เป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนและหน่วยงานต่างๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเกษตร

๔) เป็นที่ปรึกษาและแก้ไขปัญหาการเกษตรของเกษตรกรในชุมชน

๕) พัฒนาศูนย์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๖) ทำหน้าที่เป็นผู้นำการประชุมคณะกรรมการ ศพก.ระดับอำเภอร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ

๗) ช่วยเหลือสังคมและเป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

- ๑) การเป็นผู้นำในการพัฒนาการเกษตรในชุมชน ในการขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตร โดยสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมในชุมชน
- ๒) การเป็นแบบอย่างที่ดี ในการบริหารแปลงสาธิตที่ประสบความสำเร็จ ด้วยการปลูกพืชผสมผสานร่วมกับการใช้เทคโนโลยี ทำให้เกษตรกรต้นแบบเป็นที่ยอมรับในฐานะผู้นำ
- ๓) การสร้างแรงบันดาลใจจากผลสำเร็จ เช่น การลดต้นทุนหรือเพิ่มรายได้ สร้างแรงบันดาลใจให้เกษตรกรในชุมชนพัฒนาการเกษตรของตนเอง
- ๔) การยอมรับจากชุมชน ด้วยการเป็นศูนย์กลางที่เกษตรกรในชุมชนไว้วางใจในการขอคำปรึกษาและความช่วยเหลือ
- ๕) ศพก. สามารถช่วยแก้ไขปัญหาการเกษตรและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในชุมชน เช่น การช่วยเกษตรกรจัดการปัญหา เช่น การขาดน้ำ ดินเสื่อมโทรม ทำให้ชุมชนมีผลผลิตและรายได้เพิ่มขึ้น
- ๖) การอนุรักษ์ทรัพยากร ส่งเสริมการเกษตรที่ยั่งยืน เช่น การลดใช้สารเคมีหรือการจัดการน้ำช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม
- ๗) การขับเคลื่อนเกษตรยั่งยืน ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากร ความมั่นคงทางอาหาร และการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

๑.๑) ในฐานะกำนันตำบลนาห่อม บทบาทหลักคือดูแลความสงบเรียบร้อย การปกครอง และการพัฒนาตำบล โดยเฉพาะการส่งเสริมเกษตรกรผสมผสานเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ เช่น นำทีมกำนันผู้ใหญ่บ้านจัด

กิจกรรมพัฒนาชุมชน การมอบปัจจัยช่วยเหลือผู้ยากไร้ และการส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน โดยใช้หลักเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้มั่นคงและพึ่งพาตนเองได้

๑.๒) ในฐานะประธานกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอดุสิต รับผิดชอบประสานงานระหว่างกำนันและผู้ใหญ่บ้านในอำเภอ เพื่อวางแผนพัฒนาระดับอำเภอ โดยเน้นการเกษตรเป็นหลัก เนื่องจากอำเภอดุสิตเป็นพื้นที่เกษตรกรรม นำทีมกำนันผู้ใหญ่บ้านจัดประชุมวางแผนการพัฒนาเกษตรผสมผสาน เช่น การปลูกพืชหลากหลายชนิด (ข้าว ผัก ผลไม้) ร่วมกับเลี้ยงสัตว์ เพื่อลดความเสี่ยงจากราคาผลผลิตผันผวน และส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเข้าถึงตลาด รวมถึงเป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานรัฐและชุมชน ทำให้อำเภอดุสิตมีแผนพัฒนาเกษตรที่ชัดเจน ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและชุมชนเข้มแข็ง

๑.๓) ในฐานะประธานศพก. อำเภอดุสิต บริหารศูนย์เรียนรู้เกษตรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรผสมผสาน โดยใช้แปลงสาธิตเป็นตัวอย่าง โดยการแบ่งพื้นที่ตามหลัก ๓๐:๓๐:๓๐:๑๐ (สระน้ำ ปลูกข้าว พืชผสมผสาน ที่อยู่อาศัย) จัดอบรมและสาธิตการเกษตรผสมผสานให้เกษตรกรในอำเภอ โดยเน้นการลดต้นทุนด้วยปุ๋ยหมักชีวภาพ และการเลี้ยงสัตว์ร่วมกับปลูกพืช เพื่อให้เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้ และถ่ายทอดให้เกษตรกรในชุมชนนำความรู้ไปปฏิบัติจริง

๒) รูปแบบไม่เป็นทางการ

๒.๑) ในฐานะผู้นำจิตอาสาอำเภอดุสิต จัดกิจกรรมอาสาเพื่อช่วยเหลือชุมชน โดยเน้นการพัฒนาเกษตรและสังคม เช่น การมอบสิ่งของช่วยเหลือผู้ยากไร้หรือการจัดอบรมเกษตรกรจิตอาสา

๒.๒) การส่งเสริมเกษตรผสมผสานแบบจิตอาสา ช่วยเกษตรกรในชุมชนลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและราคาผลผลิตผันผวน โดยผ่านการอาสาแบ่งปันประสบการณ์ ทำให้ชุมชนมีเกษตรยั่งยืนและพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น โดยใช้ฟาร์มของตนเป็นแปลงสาธิต เพื่อถ่ายทอดให้เกษตรกรในชุมชนนำไปปฏิบัติ โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน

๒.๓) อาสาจัดกิจกรรมชุมชน เช่น การมอบสิ่งของช่วยเหลือผู้ยากไร้หรือผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งเชื่อมโยงกับการส่งเสริมเกษตรเพื่อความมั่นคงทางอาหาร

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

๒.๑) การเสียสละเวลาและทรัพยากรส่วนตัว ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ จัดอบรม และลงพื้นที่ช่วยเหลือเกษตรกร รวมถึงใช้ทรัพยากรจากฟาร์มของตน เช่น เมล็ดพันธุ์ วัสดุทำปุ๋ยหมักหรือเครื่องมือเครื่องจักรทางการเกษตร เพื่อสนับสนุนเกษตรกรในชุมชน

๒.๒) การแก้ไขปัญหาชุมชน เช่น การขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ดินเสื่อมโทรม และการขาดความรู้ด้านเกษตรสมัยใหม่ รวมถึงช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยและผู้ยากไร้ โดยให้คำปรึกษาและสนับสนุนทรัพยากร เช่น การมอบเมล็ดพันธุ์หรือปุ๋ยหมัก

๒.๓) การถ่ายทอดความรู้โดยไม่หวังผลตอบแทน ใช้ความรู้และประสบการณ์จากฟาร์มของตนเป็นแบบอย่างในการสอนเกษตรผสมผสาน โดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่าย

๒.๔) การพัฒนาผู้นำรุ่นใหม่ ฝึกอบรมเกษตรกรที่มีศักยภาพให้เป็นผู้นำย่อยในชุมชน เพื่อถ่ายทอดความรู้ต่อไป

๒.๕) การส่งเสริมเกษตรยั่งยืนและความมั่นคงของชุมชน การส่งเสริมเกษตรผสมผสาน โดยใช้ฟาร์มของตนเป็นตัวอย่างเกษตรผสมผสาน โดยแบ่งพื้นที่ตามหลัก ๓๐:๓๐:๓๐:๑๐ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการพึ่งพาตนเอง

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ขยัน อดทน อดออม ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑.๑ นางสาวทัศนีย์ ปิ่นทอง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๑.๒ นายบุญเลื่อน ชนะมี	กรรมการ ศพก.
๑.๓ นายสมบูรณ์ พงษ์ภา	กรรมการ ศพก.
๑.๔ นายขวัญชัย ผาสาศรี	กรรมการ ศพก.
๑.๕ นางสาว	

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑. การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้เกษตรกรได้เล่าประสบการณ์ แนวทางการทำงาน และความสำเร็จที่เกิดขึ้น

๒. การให้เกษตรกรเล่าเรื่องเพื่อบันทึกรายละเอียดขั้นตอนและผลการปฏิบัติงานของเกษตรกรอย่างเป็นกันเอง โดยสกัดความรู้และประสบการณ์ที่ฝังลึกออกมา

๓. การสังเกตและเก็บข้อมูลภาคสนาม พื้นที่เยี่ยมแปลงเกษตรกรเพื่อสังเกตผลการนำความรู้ไปใช้

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

๑. คำถามในการถอดบทเรียนเข้าใจยาก มีหลายประเด็นในหัวข้อเดียวกัน ต้องอาศัยการสื่อสารกับเกษตรกรการตั้งคำถาม และการจับประเด็น เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน

๒. ในการถอดบทเรียนต้องมีการวางแผนและการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเพื่อที่จะทำได้ข้อมูลครบถ้วน

๓. เพิ่มช่องทางมีการศึกษาข้อมูล การดำเนินงาน บทบาทหน้าที่ของเกษตรกรต้นแบบ เพื่อให้สามารถเข้าไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ รวมถึงช่องทาง ระยะเวลา การขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชน เพื่อให้เกษตรกรต้นแบบเข้าถึงศึกษาและขอรับการสนับสนุนได้สะดวกขึ้น

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย

